MONITOR

Na R. P. 1776.

Nro: XIX.

Dnia 6. Marca.

Mości Panie MONITOR

CZytaiąc rożnie, częścią ſtarodawnych, częścią też nowych uczone Autorow pisma, zdarzyło mi ſię niedawnemi czaſy trafić na xiążkę, zbior krotki oſobliwſzych wiadomości w ſobie zawieraiącą, a) á w niey na Xysta czyli Sexta, Filozofa Pithagoreyczy-

T ka

---

a) *Analecta ſingularia ex variis libris deprompta* &c. Caliſſii *Typ.* Coll. S. J. 1744. *in* 12.

ka b) wyborne zdania y maxymy obyczayne, *Gnomæ* u Grekow, *Sententiæ* u Łacinnikow rzeczone, z przydatkiem innych niektorych zkąd ind wybranych. c) W czytaniu tych zdań nie małe, przyznam ſię, z niemnieyſzym upodobaniem uczułem podziwienie, ztąd naybardziey, iż ten Filozof acz poganin, zdał mi ſię iednak po Chrześciańſku poniekąd piſać y myśleć, nie znaiąc innego, co większa światła, ani wiary, ani Ewangelii, krom światła przyrodzonego rozumu y prawey Filozofii: za ktorego powodem, y inni iemu (acz tych nie wiele) podobni, ſzli nie mniey naſtępnych czaſow, w zdaniach y naukach ſwoich obyczay-

b) SEXTUS *Philosophus Pythagoricus, Auctor* Enchiridij ſententiarum, *quod* Rufinus *latine vertit* Hoffm. *in Lex. Univ. Tom.* II. p. m. 346.
SEXTUS *Pythagoricus* Enchiridion ſententiarum *confecit. Librum iſtum quidam* SIXTO II. [qui A. C. 258. obiit) *Papæ & martyri vendicare conati ſunt.* König. in *Bibl. Vet. & Nov. p, m.* 751.
c) *Selectiores* XISTI *vel* SEXTI *Pythagorici Philosophi ſententiæ, nonnullis aliunde additis.* Vid. l. c. ſub a) p. 49.

byczaynych oświeceni y oświecaiący Filozofowie, mianowicie między Grekami Epiktet, między Łacinnikami Seneka.

To podziwienie moie z upodobaniem wraz złączone, było mi pochopem do wytłumaczenia tych zdań na ięzyk oyczyſty, y do ośmielenia ſię, abym ie z Łacińſkim wraz textem przeſłał na ręce W. M. Pana, dopraſzaiąc ſię, abyś te obſerwacye Moralne pilnie od Autora y Tłumacza wyrachowane, ieźli ie bydź zgodne na Horyzont Warſzawſki ſądzisz, łaſkawie w piſmach ſwych tygodniowych rownie poważnych iak uczonych umieścić raczył, ieźli nie w Zapuſty, to w Poſt przynaymniey, iako w ſposobnieyszą do czytania pism takiego gatunku porę, á to częścią dla naprawy ſkażonych, częścią też dla utwierdzenia ſtałego w dobrym, nie zepſowanych ieſzcze umyſłow, y obyczaiow. Co ieżeli te zdania, czy maxymy, czy prawdy, czy też ſentencye [wolno ie nazwać iak ſię podo-

ba] będą się komu zdawały w samey tylko wytworności gust modny maiącemu : proste y nie gładkie iak w sensie potocznym, tak y słow zwyczaynych osnowie; ten niech pomnieć raczy : że nauka obyczayna powinna bydź z siebie iasną, czystą, nie zawiłą, á zatym prostą y do poięcia każdemu łatwą, gdzie też Prawda nigdy się lepiey nie wydaie, jak w swey nagości czystey, istotney sobie y właściwey, ktora za zwyczay przysady żadney ćmiącey iey świetność nie cierpi, ni się ukrywać pod figurami lubi, ni modno stroić w wytworne słowa, niby dla kształtu, ktorego nie potrzebuie. Co krotko przełożywszy, zostaię z należytym uszanowaniem

z Utopij
d. 18. Stycznia,
1776.

W. M. Pana
życzliwym sługą
y niegodym Bogomodlcą
X. Tomasz Czytelnick
Proboszcz Utopiński.

Xysta

Xysta czyli Sexta Filozofa Pithagoreyſkiego Zdania co przednieyſze Z przydatkiem innych zkąd inąd wybranych.

1. Non eſt minimum in humana vita, negligere minima.

Nie ieſt to rzeczą naymnieyszą w życiu ludzkim, naymnieyszych rzeczy zaniedbywać.

2. Nihil admittas, quod tibi invehat notam.

Niczego ſię nie dopuszczay, coby ci przynieść nieſławę mogło.

3. Templum ſanctum eſt Deo, mens pij: & altare Ejus optimum, cor mundum ſine peccato.

Kościołem Bogu poświęconym ieſt umyſł pobożnego: á ołtarzem iego naylepszym, ſerce czyſte bez grzechu.

4. Hoſtia ſoli Deo acceptabilis, bene facere hominibus pro Deo.

Oſiara

Ofiara ſamemu Bogu przyiemna, czynić dobrze ludziom dla Boga.

5. Si benignus ſis ergà indigentes, magnus eris apud Deum.

Jeżeliś ieſt miłoſiernym na ubogie, będziesz wielkim u Boga.

6. Omne tempus, quo de Deo non cogitas, puta te perdidiſſe.

Czas wſzelki, w ktorym o Bogu nie myślisz, miey za ſtracony.

7. Corpus quidem tuum incedat in terra, anima autem ſemper ſit apud Deum.

Ciałem po ziemi chodząc, duszą bądź zawſze w Bogu.

8. Intellige, quæ ſunt bona, ut bene agas.

Poznay co ieſt dobrego, abyś dobrze czynił.

9. Bona cogitatio hominis Deum non latet, & ideò cogitatio tua pura ſit ab omni malo.

Myśl dobra Człowieka nie ieſt tayną Bogu, á przeto myśl twoia niech czyſtą będzie od wſzelkiego złego.

10.

10. Quod Deum Patrem vocas, hujus in actionibus tuis memor esto.

Ze Boga Oycem nazywasz, pamiętay nań w sprawach twoich.

11. Bona mens, chorus est Dei: mala mens, chorus est dæmonum.

Myśl dobra iest Chorem Bożym: myśl zła giełdą szatańską.

12. Satage non videri, sed esse iustus.

Usiłuy nie tak się pokazywać, iak bydź sprawiedliwym.

13. Nequaquam latebis Deum, agens iniuste, sed nec cogitans quidem.

Nie ukryiesz się przed Bogiem, czyniąc nie sprawiedliwie, ani też nawet myśląc.

14. Omnem spurcitiam fuge.

Wszelkiey chroń się sprosności.

15. Semper de bonis loqui stude.

Zawsze o dobrych staray się mowić.

16. Libidinem vince, continens corpus in omnibus: quia ex delitiis & voluptatibus non effugies spurcitiem.

Lubieżność zwyciężay, we wszem ciało powściągaiąc, gdyż z miękkości y roskoszy nie uchronisz się sprosności.

17.

17. Acquire possessionem animæ, firmam virtutem.

Staray się o nabycie dzierżawy duszney, to iest o cnotę gruntowną.

18. Hoc solùm tuum ducito, quod bonum est.

To tylko miey za swoie, co iest dobrego.

19. Qualis vis esse, dum Deum oras, talis semper esto.

Jakim chcesz bydź, gdy się Bogu modlisz, takim bądź zawsze.

20. Lingua maliloqua, indicium est mentis malæ.

Język złorzeczliwy, znakiem iest złego umysłu.

21. Insvesce lingvam tuam bene proloqui, & maximè cúm de Deo sit sermo.

Nałoż twoy język, aby dobrze mowił, á naybardziey gdy mowa będzie o Bogu.

22. Fundamentum pietatis est continentia.

Zasadą pobożności iest powściągliwość.

Kontynuacya w następuiącym Monitorze.